करोति यः। पुरतो वासुदेवस्य तस्य पुण्यफलं शृणु। वर्षकोटिसहस्राणि वर्षकोटिशतानि च। वसते देवलोके तु अप्सरोगणसेवितः। सर्ववाद्यमयी घण्टा केशवस्य सदा प्रिया। वादनाल्लभते पुण्यं यज्ञकोटिसमुद्भवम्। वादित्रनिनदैस्तुर्य्यगीतमङ्गलनिस्वनैः। यः स्नापयति गोविन्दं जीवन्मुक्तो भवेद्धि सः। वादित्राणामभावे तु पूजाकाले हि सर्वदा। घण्टाशब्दो नरैः कार्य्यः सर्ववाद्यमयी यतः। सर्ववाद्यमयी घण्टा देवदेवस्य वल्लभा। तस्मात् सर्वप्रयत्नेन घण्टानादन्तु कारयेत्। मन्वन्तरसहस्राणि मन्वन्तरशतानि च। घण्टानादेन देवेशः प्रीतो भवति केशवः"। विष्णुधर्म्मोत्तरे श्रीभगवत्प्रह्लादसंवादे "शृणु दैत्येन्द्र! वक्ष्यामि घण्टामाहात्म्यमुत्तमम्। प्रह्लाद! त्वत्समो नास्ति मद्भक्तो भुवनत्रये। मम नामाङ्किता घण्टा पुरतो मम तिष्ठति। अर्च्चिता वैष्णवगृहे तत्र मां विद्धि दैत्यज!। वैनतेयाङ्कितां घण्टां सुदर्शनयुतां यदि। ममाग्रे स्थापयेद्यस्तु देहे तस्य वसाम्यहम्। यस्तु वादयते घण्टां वैनतेयेन चिह्निताम्। धूपे नीराजने स्नाने पूजाकाले विलेपने। ममाग्रे प्रत्यहं वत्स! प्रत्येकं लभते फलम्। मखायुतं गोऽयुतञ्च चान्द्रायणशतोद्भवम्। विधिना ह्यकृता पूजा सफला जायते नृणाम्। घण्टानादेन तुष्टोऽहं प्रयच्छामि स्वकं पदम्। नागारिचिह्निता घण्टा रथाङ्गेन समन्विता। वादनात् कुरुते नाशं जन्ममृत्युभयस्य च। गरुड़ेनाङ्कितां घण्टां दृष्ट्वाहं प्रत्यहं सदा। प्रीतिं करोमि दैत्येन्द्र! लक्ष्मीं प्राप्य यथाऽधनः। दृष्ट्वाऽमृतं यथा देवाः प्रीतिं कुर्व्वन्त्यहर्निशम्। सुपर्णे च तथा प्रीतिं घण्टाशिखरमास्थिते। स्वकरेण प्रकुर्व्वन्ति घण्टानादं सुभक्तितः। मदीयार्च्चनकाले तु फलं कौट्यैन्दवं कलौ"। अन्यत्र च "घण्टादण्डस्य शिखरे सचक्रं स्थापयेत्तु यः। गरुड़ं वै प्रियं विष्णोः स्थापितं भुवनत्रयम्। सचक्रघण्टानादन्तु मृत्युकाले शृणोति यः। पापकोटियुतस्यापि नश्यन्ति यमकिङ्कराः। सर्व्वे दोषाः प्रलीयन्ते घण्टानादे कृते, हरेः। दैवतानां मुनीन्द्राणां पितॄणामुत्सवोभवेत्। अभावे वैनतेयस्य चक्रस्यापि न संशयः। घण्टानादेन भक्तानां प्रसादं कुरुते हरिः। गृहे यस्य भवेन्नित्यं घण्टा नागारिसंयुता। न सर्पाणां तत्र भयं नाग्निविद्युत्समुद्भवम्। यस्य घण्टा गृहे नास्ति शङ्खश्च पुरतो हरेः। कथं भागवतं नाम गीयते तस्य देहिनः" "अतो भगवतः प्रीत्यै घण्टा श्रीगरुडान्विता। सं ग्राह्या वैष्णवैर्यत्नाच्चक्रेणोपरिमण्डिता। स्नाने शङ्खादिवाद्यन्तु नामसंकीर्त्तनं हरेः। गीतं नृत्यं पुराणादिपठनञ्च प्रशस्यते" हरिभक्तिविलासः। सर्व्वदेवपूजने धूपदीपदानोत्तरं वामहस्तेन घण्टावादनं तन्त्रसारे उक्तं यथा

"धूपभाजनमस्त्रेण (फट्) प्रोक्ष्याभ्यर्च्य हृदानुना (नमः)। अस्त्रेण पूजितां घण्टां वादयन् गुग्गुलुं दहेत्"। श्यामादौ तु तन्मन्त्रविशेषः तन्त्रसारे उक्तः "तथा जयध्वनिमन्त्रमातः स्वाहेत्युदीर्य्य च। अभ्यर्च्च्य वादयेद् घण्टामस्त्रेण धूपयेत्ततः" गौतमीये "उत्तोल्य दृष्टिपर्य्यन्तं घण्टां वामदिशि स्थिताम्। वादयन् वामहस्तेन दक्षहस्तेन चार्चयेत्"। एवं नीराजनेऽपि। २घण्टापाटलिवृक्षे शब्दर०। ३अतिबलायां ४नागबलायां च राजनि०। [वृक्षे शब्दर०।

घण्टाक पु० घण्टेव कायति फलेन कै-क। घण्टापाटलि

घण्टाकर्ण पु० शिवानुचरभेदे (घेँटु) ख्याते "घण्टाकर्णो गणः श्रीमान् शिवस्यातीव वल्लभः" शिवपु०। मीनसंक्रान्तौ तस्य पूज्यतामाह कृत्यचिन्तामणौ "चैत्रे मासि च संपूज्यो घण्टाकर्णो घटात्मकः। आरोग्याय स्नुहीमूले संक्रान्त्यां तत्र कारयेत्"। पूजामन्त्रः। "घण्टाकर्ण! महावीर! सर्व्वव्याधिविनाशन!। विस्फोटकभये प्राप्ते रक्ष रक्ष महाबल!" ति० त०। २काशीस्थे ह्रदभेदे। "इयञ्च चित्रघण्टेशी घण्टाकर्णस्त्वयं ह्रदः" काशी० ३३अ०।

घण्टाताड पु० घण्टां कालज्ञापकघण्टः ताडयति ताडि-अण् उप० स०। १कालसूचकघण्टावादके (घण्टापाँड़े) "मैत्रेयकन्तु वैदेहो माधुकं संप्रसूयते। नॄन् प्रशंसत्यजस्रं यो घण्टाताडोऽरुणोदये" मनूक्ते २सङ्कीर्णजातिभेदे च

घण्टानाद पु० ६त०। १घण्टाशब्दे। घण्टाया नाद इव नादोऽस्य। २कुबेरमन्त्रिभेदे शब्दार्थचि०।

घण्टापथ पु० घण्टानां घण्टादिवाद्यानां घण्टायुक्तहस्त्यादीनां वा पन्थाः ६त० अच् समा०। महति १राजपथे "दशधन्वन्तरो राजमार्गो घण्टापथः स्मृतः" कौटिल्यः।

घण्टापाटलि पु० हन्यते हन-कर्मणि ट टस्य नेत्वम् नि० घत्वं पट-गतौ घञ् पाटस्तं लाति ला-बा० डि कर्म०। (घण्टापाटलि) वृक्षभेदे अमरः।